

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

К.О. Великих

Програма і робоча програма
навчальної дисципліни

“БІЗНЕС – ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКУ”

(для студентів 5 курсу денної і заочної форм навчання
за напрямом підготовки 0906 – «Електротехніка та електротехнології»
спеціальності 7.090603 – «Електротехнічні системи електроспоживання»
7.090605 – «Світлотехніка та джерела світла»)

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Бізнес – планування в умовах ринку» (для студентів 5 курсу денної і заочної форм навчання за напрямом підготовки 0906 – «Електротехніка та електротехнології» спеціальності 7.090603 – «Електротехнічні системи електроспоживання» 7.090605 – «Світлотехніка та джерела світла») / Укл.: Великих К.О. – Харків: ХНАМГ, 2009. –24 с.

Укладач: К.О. Великих

Рецензент: зав. кафедри менеджменту і маркетингу в міському господарстві ХНАМГ, проф., канд. екон. наук Є.М. Кайлюк

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту і маркетингу в міському господарстві, протокол № 1 від 29.08.2008р.

Зміст

стор.

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5. Анотації дисципліни.....	9
2. Робоча програма навчальної дисципліни.....	11
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	11
2.2. Зміст дисципліни.....	12
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями.....	13
2.2.2. План лекційного курсу.....	14
2.2.3. План практичних (семінарських) занять.....	15
2.2.4. Індивідуальне завдання (ІЗ).....	16
2.3. Самостійна робота студентів.....	16
2.4. Засоби контролю та структура	17
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

ВСТУП

На сучасному етапі в Україні відбуваються глибокі економічні зміни, що обумовлені входженням країни в русло загальних процесів світового розвитку.

Метою та основними завданнями вивчення дисципліни є формування необхідних знань та навичок з організації розробки бізнес – плану, організації діяльності промислових підприємств, а також планування та прогнозування на промислових підприємствах.

Предметом вивчення дисципліни є механізм формування бізнес – плану типового характеру.

Викладання курсу «Бізнес – планування в умовах ринку» зорієнтовано на освоєння студентами сучасних методів організації виробництва на промислових підприємствах та підприємствах міського господарства.

Засвоєння даного курсу дає можливість майбутнім спеціалістам обґрунтовано вирішувати складні виробничі задачі, вести пошуки шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств на основі глибокого розуміння взаємозв'язку технологічних та організаційно-технічних рішень, які приймаються, та економічних результатів експлуатаційно-господарської діяльності. Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з літературою, довідниками та державними нормами.

Програма навчальної дисципліни «Бізнес – планування в умовах ринку» розроблена на основі:

- ОКХ СВО ХНАМГ МОНУ “Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 7.090603 Електротехнічні системи електроспоживання та 7.090605 Світлотехніка та джерела світла напряму підготовки 0906 “Електротехніка”, затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України, 2002р.

- ОПП СВО ХНАМГ МОНУ “Освітньо-професійна програма спеціаліста за спеціальністю 7.090603 Електротехнічні системи електроспоживання та 7.090605 Світлотехніка та джерела світла напряму підготовки 0906 “Електротехніка”, затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України, 2002р.

- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста за спеціальністю 7.090603 Електротехнічні системи електроспоживання та 7.090605 Світлотехніка та джерела світла, 2006р.

Програма навчальної дисципліни «Бізнес – планування в умовах ринку» ухвалена кафедрою «Менеджменту і маркетингу в міському господарстві» **протокол №1 від 29.08.2008р.** та Вченою радою факультету «Електропостачання та освітлення міст» **протокол №1 від 29.08.2008 р.**

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Метою та основними завданнями вивчення дисципліни є формування необхідних знань та навичок з організації розробки бізнес – плану, організації діяльності промислових підприємств, а також планування та прогнозування на промислових підприємствах.

Предметом вивчення дисципліни є механізм формування бізнес – плану типового характеру.

Навчальна дисципліна «Бізнес – планування в умовах ринку» належить до циклу нормативних професійних дисциплін за напрямом підготовки 0906 – «Електротехніка» із спеціальності 7.090603 – «Електротехнічні системи електроспоживання» та 7.090605 – «Світлотехніка та джерела світла».

Таблиця 1.1 – Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця за ОПП

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1. Економіка підприємства	Виконання економічної частини дипломного проектування (ЕСЕ, СДС)
2. Економічна теорія	
3. Організація промислового підприємства	
4. Організація виробництва та маркетинг	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Бізнес – планування в умовах ринку (2,5/90)

Змістовний модуль (ЗМ):

Змістовний модуль (ЗМ) 1.1 Основні принципи організації промислових підприємств

1. Класифікація промислових підприємств.
2. Склад та структура промислових підприємств.

3. Принципи організації підрозділів промислових підприємств.
4. Управління промисловими підприємствами.

Змістовний модуль (ЗМ) 1.2 Зміст та організація діяльності промислових підприємств

1. Елементи виробничого процесу.
2. Зміст та організація промислової діяльності.
3. Сфера виробництва.
4. Сфера відтворення.
5. Сфера обігу.

Змістовний модуль (ЗМ) 1.3 Загальні принципи планування в умовах ринку

1. Бізнес-планування як елемент ринкової економіки.
2. Підприємство та ринок.
3. Порядок розробки бізнес-плану. Алгоритм розробки.
4. Макет бізнес-плану. Зміст бізнес-плану по макету.
5. Ціноутворення на підприємстві.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузевих стандартів ОКХ і засобів діагностики (ЗД): виробничі функції, типові завдання діяльності і вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни).

Таблиця 1.2 - Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1	2	3
Фахівець повинен оволодіти знаннями щодо: <ul style="list-style-type: none"> - володіння сучасними знаннями та виконання розробки бізнес-плану виробничої діяльності промислового підприємства; - володіння методологічною основою планування та прогнозування. 	Вищий та середній рівень управління у лінійних та функціональних підрозділах організацій різних форм власності та	- здійснювати сценарне бізнес-планування з використанням висновків аналізу діяльності організації, маркетингові

<p>Фахівець повинен вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оптимізувати бізнес-план на підприємстві; - системно аналізувати діяльність підприємства; - оцінювати результати господарської діяльності підприємства; - знати потрібні формули; - користуватись довідковою літературою; - розраховувати показники бізнес-плану й оформляти проекти його розділів. 	<p>організаційно-правових форм, конструкторських і проектних організацій.</p>	<p>дослідження та стратегію розвитку;</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати бізнес-плани та впроваджувати проекти удосконалення бізнес-планів міського господарства; - вдосконалювати організаційні та технологічні взаємозв'язки між підрозділами та службами підприємства, механізм їх координації; - вибирати ефективні рішення по енергопостачанню міста; - використовуючи методи планування, розраховувати показники бізнес-плану.
--	---	--

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Горемыкин В.А. Бизнес-план. Методика разработки 25 реальных образцов бизнес-плана.- М.: Ось-89, 2000.- 576с.
2. Уткин Э.А. Бизнес-план компании.- М: Тандем, 2000.- 100с.
3. К.Барроу, П. Барроу, Р. Браун. Бізнес-план. Практичний посібник.- К.:Знання, 2001.- 285с.
4. Планування діяльності підприємств. / За заг. ред. В.Є.Маслюка.- К.: КНХ, 2002.- 252с.
5. Статистичний щорічник України.- К.: Техніка, 2003-2004.
6. Шепеленко Г.И. Экономика, организация и планирование производства на предприятии.- Ростов-на-Дону, 2002.- 541с.

7. Підприємство та ринок України. Закони, укази, постанови, інструкції.- К.: Укрвузполіграф, 2002.

1.5. Анотації дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

Бізнес-планування в умовах ринку

Мета та завдання вивчення дисципліни: формування необхідних знань та навичок з організації розробки бізнес-плану, організації діяльності промислових підприємств, а також планування та прогнозування на промислових підприємствах. Предмет: механізм формування бізнес-плану типового характеру. Основні принципи організації промислових підприємств. Зміст та організація діяльності промислових підприємств. Загальні принципи планування в умовах ринку.

Аннотация программы учебной дисциплины

Бизнес-планирование в условиях рынка

Цель и задачи изучения дисциплины: формирование необходимых знаний и навыков по организации разработки бизнес-плана, организации деятельности промышленных предприятий, а также планирование и прогнозирование на промышленных предприятиях. Предмет: механизм формирования бизнес-плана типового характера. Основные принципы организации промышленных предприятий. Содержание и организация деятельности промышленных предприятий. Общие принципы планирования в условиях рынка.

The summary of the program of a subject
Business-planning in the conditions of a market

The purpose and problems of studying of discipline: formation of necessary knowledge and skills on the organization working of business-plan, organization activities of industrials enterprises, also planning and prognosing on the industrials enterprises. Object: the mechanism formation of business-plan of standard character. Main principles of organization industrials enterprises. Maintenance and

organization of activity of industrials enterprises. The common of principles planning in the conditions of a market.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	Напрямок: 0906 – «Електротехніка» Спеціальність: 7.090603 – «ЕСЕ» 7.090605 – «СДС» Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 5-й Семестр: 9-й Лекції – 18 год. Практичні – 18 год. Самостійна робота – 54 год. Вид підсумкового контролю: 9 семестр – залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 50 % до 50 %.

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 контрольна робота Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	Напрямок: : 0906 – «Електротехніка» Спеціальність: 7.090603 – «ЕСЕ» 7.090605 – «СДС» Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 5-й Семестр: 10-й Лекції – 6 год. Практичні – 10 год. Самостійна робота – 74 год. Вид підсумкового контролю: 10 семестр – залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 19 % до 81 %.

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Бізнес – планування в умовах ринку» наведена в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 - Структура навчальної дисципліни «Бізнес – планування в умовах ринку»

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього , кредит / годин	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестри)	Заліки (семестри)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. робота	КП/КР	РГЗ		
7.090603 – ЕСЕ 7.090605 - СДС (денна форма навчання)	2,5/90	9	36	18	18	-	54	-	-	+	-	9
7.090603 – ЕСЕ 7.090605 - СДС (заочна форма навчання)	2,5/90	10	16	6	10	-	74	+	-	-	-	10

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних, Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль 1. Бізнес –планування в умовах ринку (2,5/90)

Змістовний модуль (ЗМ):

***Змістовний модуль (ЗМ) 1.1* Основні принципи організації промислових підприємств**

1. Класифікація промислових підприємств.
2. Склад та структура промислових підприємств.
3. Принципи організації підрозділів промислових підприємств.
4. Управління промисловими підприємствами.

Змістовний модуль (ЗМ) 1.2 Зміст та організація діяльності промислових підприємств

1. Елементи виробничого процесу.
2. Зміст та організація промислової діяльності.
3. Сфера виробництва.
4. Сфера відтворення.
5. Сфера обігу.

Змістовний модуль (ЗМ) 1.3 Загальні принципи планування в умовах ринку

1. Бізнес-планування як елемент ринкової економіки.
2. Підприємство та ринок.
3. Порядок розробки бізнес-плану. Алгоритм розробки.
4. Макет бізнес-плану. Зміст бізнес-плану по макету.
5. Ціноутворення на підприємстві.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями

Розподіл часу за модулями і змістовними модулями наведений у табл. 2.4 та табл. 2.5.

Таблиця 2.4 - Розподіл часу за модулями і змістовними модулями для студентів денної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/ годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Бізнес – планування в умовах ринку	2,5/90	18	18	-	54
ЗМ 1.1. Основні принципи організації промислових підприємств	0,8/28	6	5	-	17
ЗМ 1.2. Зміст та організація діяльності промислових підприємств	0,8/28	6	5	-	17
ЗМ 1.3. Загальні принципи планування в умовах ринку	0,9/34	6	8	-	20

Таблиця 2.5 - Розподіл часу за модулями і змістовними модулями для студентів заочної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/ годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Бізнес – планування в умовах ринку	2,5/90	6	10	-	74
ЗМ 1.1. Основні принципи організації промислових підприємств	0,8/28	2	3	-	23
ЗМ 1.2. Зміст та організація діяльності промислових підприємств	0,8/28	2	3	-	23
ЗМ 1.3. Загальні принципи планування в умовах ринку	0,9/34	2	4	-	28

2.2.2. План лекційного курсу

Таблиця 2.6 – План лекційного курсу з навчальної дисципліни

№	Зміст	Кількість годин	
		7.090603 – ЕСЕ 7.090605 - СДС	
		Денне навчання	Заочне навчання
1	2	3	4
	Модуль 1. Бізнес – планування в умовах ринку	18	6
	ЗМ 1.1. Основні принципи організації промислових підприємств	6	2
1.	Класифікація промислових підприємств.	2	1
2.	Склад та структура промислових підприємств.	1	1
3.	Принципи організації підрозділів промислових підприємств.	1	-
4.	Управління промисловими підприємствами.	2	-
	ЗМ 1.2. Зміст та організація діяльності промислових підприємств	6	2
5.	Елементи виробничого процесу.	1	-

Продовження табл.2.6

1	2	3	4
6.	Зміст та організація промислової діяльності.	2	-
7.	Сфера виробництва.	1	-
8.	Сфера відтворення.	1	1
9.	Сфера обігу.	1	1
ЗМ 1.3. Загальні принципи планування в умовах ринку		6	2
10.	Бізнес-планування як елемент ринкової економіки.	2	1
11.	Підприємство та ринок.	1	-
12.	Порядок розробки бізнес-плану. Алгоритм розробки.	1	1
13.	Макет бізнес-плану. Зміст бізнес-плану по макету.	1	-
14.	Ціноутворення на підприємстві.	1	-

2.2.3. План практичних (семінарських) занять

План практичних (семінарських) занять для студентів денної і заочної форм навчання наведений у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – План практичних (семінарських) занять

№№	Зміст	Кількість годин	
		7.090603 – ЕСЕ 7.090605 - СДС	
		Денне навчання	Заочне навчання
1	2	3	4
Модуль 1. Бізнес – планування в умовах ринку		18	10
ЗМ 1.1. Основні принципи організації промислових підприємств		5	3
1.	Класифікація промислових підприємств.	1	1
2.	Управління промисловими підприємствами.	1	1
3.	Принципи організації підрозділів промислових підприємств	2	1

Продовження табл.2.7

1	2	3	4
4.	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 1.1	1	-
ЗМ 1.2. Зміст та організація діяльності промислових підприємств		5	3
5.	Елементи виробничого процесу.	1	1
6.	Зміст та організація промислової діяльності.	1	1
7.	Сфера виробництва.	2	1
8.	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 1.2	1	-
ЗМ 1.3. Загальні принципи планування в умовах ринку		8	4
9.	Бізнес-планування як елемент ринкової економіки.	2	2
10.	Порядок розробки бізнес-плану. Алгоритм розробки.	2	1
11.	Макет бізнес-плану. Зміст бізнес-плану по макету.	2	1
12.	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 1.3	2	-

2.2.4. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Програмою дисципліни передбачено виконання індивідуального завдання тільки для студентів заочної форми навчання – контрольної роботи.

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу у 10-му семестрі, приблизний обсяг роботи – 12-15 сторінок, плановий обсяг самостійної роботи – 10 годин на контрольну роботу.

Для виконання контрольної роботи з курсу необхідно проробити відповідні розділи підручників та навчальних посібників.

Контрольна робота містить виконання індивідуального завдання.

Контрольна робота вважається зарахованою, якщо студент відповів на всі поставлені запитання (відповідно до свого варіанту), виконав розрахунок задачі в повному обсязі та отримав відповідний результат.

Зарахована контрольна робота є допуском до екзамену в 10-му семестрі.

2.3. Самостійна робота студентів

Для опанування матеріалу дисципліни «Бізнес – планування в умовах ринку» окрім лекційних та практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних (семінарських) занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
5. Виконання самостійного завдання.
6. Виконання ІЗ (контрольної роботи – тільки для студентів заочної форми навчання).

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Перевірку та оцінювання знань студентів викладач проводить в наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських) занять.
2. Оцінювання виконання індивідуального завдання (для студентів заочної форми навчання – контрольна робота).
3. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
4. Проведення проміжного контролю.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового заліку.

Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної і заочної форм навчання наведені в табл. 2.8 та табл. 2.9.

Таблиця 2.8 - Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. Основні принципи організації промислових підприємств.	25,0
ЗМ 1.2. Зміст та організація діяльності промислових підприємств	25,0
ЗМ 1.3. Загальні принципи планування в умовах ринку	10,0
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік у письмовій формі	40,0
Всього за модулем 1	100,0 %

Таблиця 2.9 - Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів заочної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)
Модуль 1. Організація підприємства (виробництва)
Контрольна робота
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1
Залік у письмовій формі

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання самостійного завдання;
- 3) виконання поточного контролю;
- 4) виконання проміжного контролю.

Оцінку «відмінно» ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом або його усної відповіді за усіма чотирма зазначеними критеріями. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль систематичного виконання практичних (семінарських) занять і самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Контроль виконання поставлених задач при проведенні практичних занять здійснюється протягом 9-го семестру. За успішне та систематичне виконання поставлених завдань протягом двох змістових модулів студент отримує оцінку «відмінно» або по 25, 25 та 20 % відповідно за поточний контроль. Якщо студент виконує поставлені завдання з відсутністю окремих розрахунків, які пояснюють вирішення завдання, то він отримує оцінку «добре» або по 25 та 20 % відповідно за поточний контроль. Все це враховують у відповідній сумі балів за кожний окремий змістовий модуль (табл. 2.8).

Самостійна робота студентів контролюється протягом семестру. При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то

оцінка буде знижена.

Проведення поточного контролю

Поточний контроль (тестування) здійснюється та оцінюється за питаннями, які винесено на лекційні заняття, самостійну роботу і практичні завдання. Поточний контроль проводять у письмовій формі після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і виконані практичні (семінарські) та самостійні завдання в межах кожної теми змістового модуля. За кожним змістовим модулем проводиться поточне тестування (табл. 2.8) і кожному студентові виставляється відповідна оцінка за отриманою кількістю балів.

Проміжний модульний контроль

Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування.

У 9-му семестрі після вивчення тем (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем (ЗМ 1.2) - тестові завдання до другого змістового модуля.

Відповідно до програми навчальної дисципліни «Бізнес – планування в умовах ринку» тестування проводять на останньому практичному занятті з кожного змістового модуля. Загальна тривалість тестів з модуля 1 «Бізнес – планування в умовах ринку»– 1,0 година (по 0,5 години на опрацювання одного тесту з одного змістового модуля). Тестове завдання містить запитання одиничного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються критерії оцінювання. Для кожного тестового завдання розроблена шкала оцінювання, яка надається викладачем на розгляд студентів до проведення тестового контролю.

Проведення підсумкового письмового заліку з Модулю 1

Умовою допуску до заліку є сума накопичення балів за двома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 51 бал (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного

модульного контролю (за національною системою).

Залік здійснюють у письмовій формі. Екзаменаційний білет складається з двох питань з теоретичного матеріалу та одного практичного завдання (вирішення задачі), за кожну повну та правильну відповідь з теоретичного матеріалу студент отримує 15 %, а за вирішення задачі – 10 %. Загальна сума балів - 40 % (табл. 2.8).

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 - Шкала перерахунку оцінок результатів навчання в різних системах оцінювання

Система оцінювання	Шкала оцінювання						
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-71		70-51		50-0	
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 <i>відмінно</i> <i>A</i>	4 <i>добре</i> <i>B, C</i>		3 <i>задовільно</i> <i>D, E</i>		2 <i>незадовільно</i> <i>FX, F</i>	
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ECTS, %	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ECTS	<i>відмінно</i> <i>A</i>	<i>дуже добре</i> <i>B</i>	<i>добре</i> <i>C</i>	<i>задовільно</i> <i>D</i>	<i>достатньо</i> <i>E</i>	<i>незадовільно*</i> <i>FX*</i>	<i>незадовільно</i> <i>F**</i>
ECTS, % студентів	<i>A 10</i>	<i>B 25</i>	<i>C 30</i>	<i>D 25</i>	<i>E 10</i>	<i>FX*</i>	<i>F**</i>
						<i>не враховується</i>	

* з можливістю повторного складання;

** з обов'язковим повторним курсом

Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 10-му семестрі студенти виконують контрольну роботу, яка є допуском до заліку (підсумковий контроль) (табл. 2.9).

Проведення підсумкового письмового заліку з Модулю 1

Залік здійснюють у письмовій формі за екзаменаційними білетами. Екзаменаційний білет складається з двох питань з теоретичного матеріалу та одного практичного завдання (вирішення задачі), за кожну правильну відповідь студент отримує оцінку відповідно до кваліфікаційних вимог до спеціалістів за спеціальністю 7.090603 «ЕСЕ», 7.090605 «СДС».

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання:

Оцінка «відмінно» - Студент має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, передбачені програмою курсу, засвоїв основну та ознайомився із додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» - Студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, невеликих арифметичних помилок у розрахунках при розв'язанні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» - Студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні запитання, допустився грубих помилок у розрахунках при розв'язанні практичних завдань. Студент порушує послідовність викладу відповіді.

Оцінка «незадовільно» - Студент не дав відповіді на значну частину програмного матеріалу. У відповідях допущені значні помилки. Неправильно виконує розрахунки при розв'язанні практичних завдань.

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 2.11 - Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література	
1. Горемыкин В.А. Бизнес-план. Методика разработки 25 реальных образцов бизнес-плана.- М.: Ось-89, 2000.- 576с.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2, ЗМ 1.3

1	2
2. Уткин Э.А. Бизнес-план компании.- М: Тандем, 2000.- 100с.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2, ЗМ 1.3
3. К.Барроу, П. Барроу, Р. Браун. Бізнес-план. Практичний посібник.-К.:Знання, 2001.- 285с.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2, ЗМ 1.3
4. Планування діяльності підприємств. / За заг. ред. В.Є.Маслюка.- К.: КНХ, 2002.- 252с.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2.
5. Статистичний щорічник України.- К.: Техніка, 2003-2004.	ЗМ 1.2, ЗМ 1.3
6. Шепеленко Г.И. Экономика, организация и планирование производства на предприятии.- Ростов-на-Дону, 2002.- 541с.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2, ЗМ 1.3
7. Підприємство та ринок України. Закони, укази, постанови, інструкції.- К.: Укрвузполіграф, 2002.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2.
2. Додаткові джерела	
1. Берл Густав и др. Мгновенный бизнес – план./Пер.с англ.- М.:Дело ЛТД, 1995.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2.
2.Бизнес-план.Книга менеджеров.- М.: Финансы и статистика, 1995.-362с.	ЗМ 1.2, ЗМ 1.3
3.Менеджмент организаций. Учебное пособие./Под ред.З.П.Румянцевой и др.-М.:Чифра,1997.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2, ЗМ 1.3
4.Скворцов Н.Н.Бизнес-план предприятия.-К.:Вища школа,1999.-188с.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2, ЗМ 1.3
5.Черняк В.З.Оценка бизнеса. Бизнес-план.-М.: Финансы и статистика,1996.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2, ЗМ 1.3
6.Шудра, Беличко. Как успешно подготовить бизнес-план.К.: Вища школа, 1997.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2, ЗМ 1.3
3. Методичне забезпечення	
1. Методичні вказівки до виконання курсової роботи «Бізнес-план виробничої діяльності електроремонтного цеху промислового підприємства» /В.П.Станкевич/ - Харків, 2001.-48с.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
2. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Бізнес-планування в умовах ринку» - Уклад.: К.О. Великих. – Х.: ХНАМГ.- 2007.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
3.Конспект лекцій. Організація промислових підприємств. Бізнес-планування в умовах ринку. - Уклад.: К.О.Великих, В.П.Станкевич.- Х.:ХНАМГ.-2007.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2, ЗМ 1.3

Навчальне видання

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Бізнес – планування в умовах ринку» (для студентів 5 курсу денної і заочної форм навчання за напрямом підготовки 0906 – «Електротехніка та електротехнології» спеціальності 7.090603 – «Електротехнічні системи електроспоживання» 7.090605 – «Світлотехніка та джерела світла») / Укл.: Великих К.О. – Харків: ХНАМГ, 2009.

Укладач: Ксенія Олександрівна Великих

План 2009, поз. 592Р

Підп. до друку 30.06.09	Формат 60x84/1/16	Папір офісний
Друк на різнографі.	Умовн.-друк. арк. 1,4	Обл. – вид. арк. 1,7
Замовл. № 4798	Тираж 10 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12
